

Construction Rights

#06 Intellectuele eigendom in de bouw

2015

Beste lezer,

Wat in 2010 begon als een informele bijeenkomst van acht mensen, resulteerde een jaar later in de officiële oprichting van BEPIUG, de Belgian Patent Information User Group.

Zoals de naam al aangeeft, staat BEPIUG open voor iedereen die beroepshalve bezig is met octrooi-informatie. We delen kennis, organiseren opleidingen, bouwen een zelflerend netwerk uit, leggen contacten met andere organisaties in binnen- en buitenland en dragen het belang van octrooien uit naar een breder publiek. Meerdere keren per jaar organiseren we meetings en events, waarvoor ik u hierbij van harte uitnodig. Vandaag telt onze louter op vrijwilligerswerk draaiende organisatie bijna 100 leden die in totaal een vijftigtal bedrijven vertegenwoordigen.

Ach ja, weer zo'n initiatief dat uitsluitend bestemd is voor de grote spelers, hoor ik u al zeggen. Maar daarmee slaat u de bal mis. Om te beginnen zijn er zelfs in de grote bedrijven in ons land zelden of nooit meer dan twee mensen professioneel bezig met het opzoeken van octrooien in databanken. Daarin onderscheiden we ons dus amper van de doorsnee KMO die de stap wil zetten naar eigen octrooionderzoek. Bovendien is octrooi-informatie even belangrijk voor de kleine en middelgrote onderneming als voor de multinational, en dat los van de sector. Kijk maar naar de voorbeelden elders in deze nieuwsbrief. Een doelgerichte zoektocht in octrooien en octrooiaanvragen brengt je op nieuwe ideeën die je business een boost kunnen geven, voorkomt dat je het warm water opnieuw uitvindt en behoedt je eventueel voor stekelige juridische disputen. Maar dan moet je het wel professioneel aanpakken en indien nodig de beschikbare ondersteuning benutten, zoals die van de Octrooicel. U ziet, we staan veel dichter bij elkaar dan u op het eerste gezicht wel dacht.

Dirk Rattat,
voorzitter BEPIUG, www.bepiug.org

In deze editie:

- # Zelfherstellend beton
- # Nieuw: uw i-DEPOT, € 10 goedkoper!
- # De octrooien achter de uitvindingen
- # Hoe octrooi-conclusies ontcijferen?
- # De wonder wereld van octrooien: Handige eend

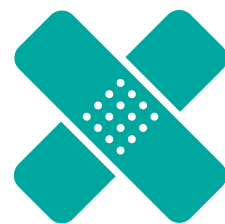
ACTUEEL

Uitvinder zelfherstellend beton is finalist 'Europese Uitvinder 2015'

Spanning kan na verloop van tijd de kwaliteit van beton aantasten en aanleiding geven tot scheurtjes. Microbioloog Hendrik Jonkers van de TU Delft heeft daar iets op gevonden. Door aan het betonmengsel bacteriën die kalksteen produceren en enkele andere ingrediënten toe te voegen, slaagde hij erin een beton met zelfherstellende eigenschappen te creëren. De bacteriën kunnen tot 200 jaar in het beton 'sluimeren' en worden geactiveerd als ze in contact komen met lucht en vocht. Op dat ogenblik zetten ze in het beton aanwezige elementen om in kalksteen. Die zet zich vast in de scheurtjes en maakt ze dicht, voor zover ze niet breder zijn dan 0,8 mm. De potentiële besparing is enorm. De jaarlijkse herstelkosten voor bruggen, tunnels en keermuren in de EU-lidstaten worden geschat op 6 miljard euro. Ook moet er minder beton worden geproduceerd, wat kosten uitspaart en CO₂-uitstoot tegengaat. Voorlopig vormen de productiekosten van het biobeton nog een obstakel, maar de verwachting is dat daaraan snel een mouw kan

worden gepast. Wellicht komt het zelfherstellende beton nog dit jaar op de markt. Met zijn uitvinding (octrooinummer EP2247551) schopte Jonkers het tot finalist van de Prijs Europese Uitvinder van het jaar 2015. In het verleden werd de prijs reeds toegekend aan een uitvinding in de bouwsector. De onderscheiding werd in 2011 namelijk in de wacht gesleept door Ann Lambrechts, hoofd R&D van het Bekaert activiteitenplatform Bouwproducten, voor de Dramix staalvezel met afgeplatte gehaakte uiteinden voor betonversterking.

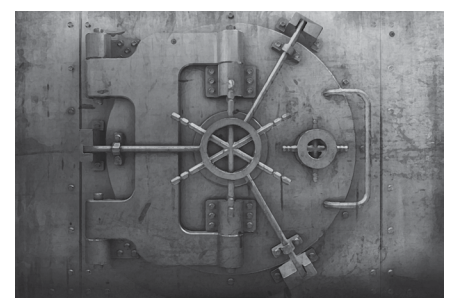
Voor meer info: <http://www.epo.org>

ACTUEEL

Nieuw: uw i-DEPOT, € 10 goedkoper!

De online registratie van een i-DEPOT, de eerste stap om een uitvinding te registreren, kost u 35 euro. Die prijs daalt voortaan naar 25 euro als u een code gebruikt die u op voorhand kunt aanvragen bij het WTCB. Al wat u moet doen, is een mail sturen naar idepot@bbri.be. Wij bezorgen u dan zo snel mogelijk uw code.

De octrooien achter de uitvindingen

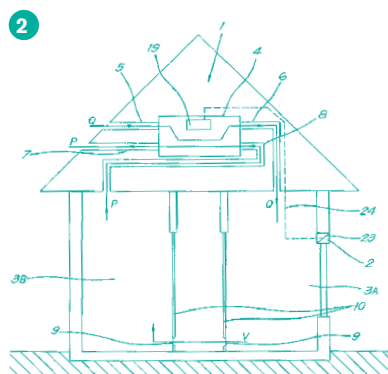
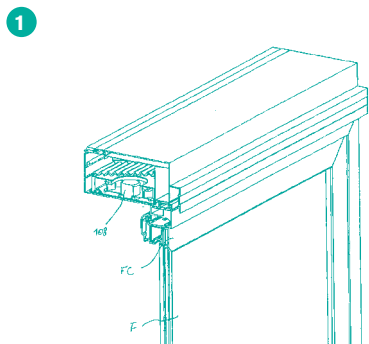
De waaier aan motiveringen om in de bouwsector aan innovatie te doen, is rijk geschakeerd. Naast de *usual suspects*, te weten de voortdurend wijzigende regelgeving en de prestatie-eisen, zijn er tal van andere drijfveren. Wij denken dan onder andere aan de ergonomie, de snelheid van uitvoering, het uitsparen van extra werkkrachten, de stroom aan nieuwe producten met extra mogelijkheden en toepassingen of de zoektocht naar prefab oplossingen die onder gecontroleerde omstandigheden te produceren zijn. Misschien beseft u het niet altijd, maar achter veel van deze producten gaan octrooien schuil om de uitvinding te beschermen. In deze nieuwsbrief presenteren we enkele concrete voorbeelden.

Frisse stroom aan ideeën

De toenemende aandacht voor een gezond binnenklimaat betekent een zweeps slag voor de markt van de mechanische ventilatiesystemen. Nieuwe ontwikkelingen gaan geregeld gepaard met octrooiaanvragen. Enkele voorbeelden.

1 DECENTRALE VENTILATIE MET WARMTERUGWINNING

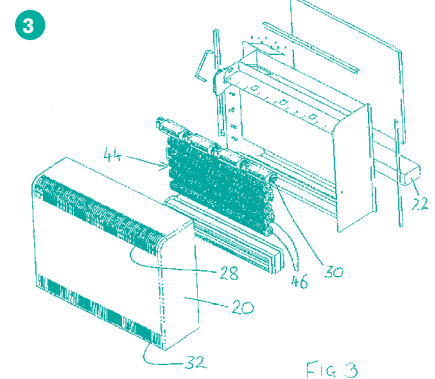
'Warmte-uitwisselobject en warmtewisselaar met dergelijk warmte-uitwisselobject', WO2011/153595A1, Greencom Development SCRL, Luc Prieels (www.technologywatch.be) Met een decentraal ventilatiesysteem type D, met mechanische toe- en afvoer van lucht en warmterugwinning, kunnen we per ruimte de warmte uit de afgezogen lucht recupereren om de toegevoerde lucht voor te verwarmen. In deze uitvinding fungeert een in zigzagvorm opgevouwen blad als warmtewisselaar. De koude buitenlucht (G1) passeert langs de ene kant van dit blad, de warme afgezogen binnenlucht (G2) langs de andere kant. De vouwvorm creëert een grote contactoppervlakte zodat extra veel warmte wordt doorgegeven.

2 HYBRIDE VENTILATIESYSTEEM C/D

'Ventilatie-eenheid, ventilatiesysteem en werkwijze voor het ventileren van een gebouw', Octrooiaanvraag BE1020300A3, Aero Pulmo, Frencken Gunter (www.aeropulmo.com/).

Het ventilatiesysteem in deze octrooiaanvraag kan vrij switchen tussen een systeem D met mechanische aan- en afvoer van lucht met warmterugwinning en een systeem C met enkel mechanische afvoer en natuurlijke aanvoer (bv. via roosters boven de vensters). Het gedeelte dat in het centrale ventilatiesysteem instaat voor de luchttoevoer, is uitschakelbaar en afsluitbaar, waarna alleen nog het gedeelte voor de afvoer actief blijft. Het regelsysteem stuurt ook de ventilatoroosters boven de ramen aan.

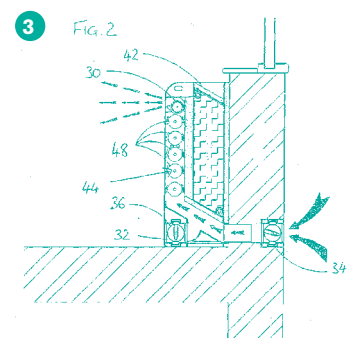
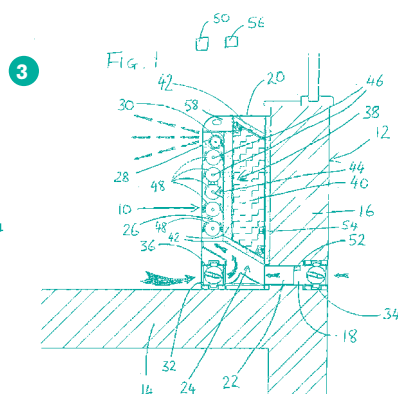
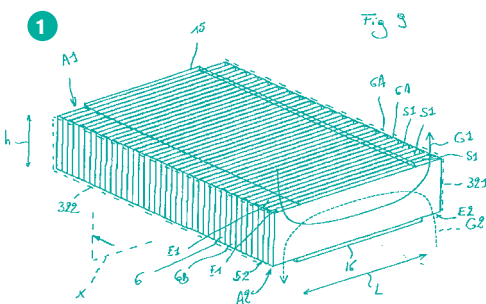

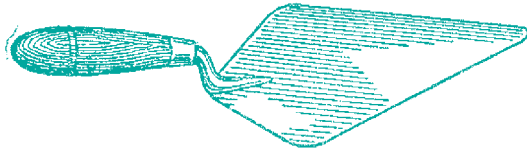
3 DECENTRAAL VENTILATIESYSTEEM MET PHASE CHANGE MATERIALS

'Gebouwoelingsapparaat met PCM voor het laden van het reservoir gedurende de nacht', Monodraught, Europese octrooiaanvraag EP2131112, Hopper Nicholas John, Butters Martin, Hooley Anne, Etheridge David (cms.esi.info).

Het ventilatiesysteem in deze octrooiaanvraag maakt gebruik van Phase Change Materials (PCM's) die een grote hoeveelheid warmte kunnen opslaan. In de zomer wordt er 's nachts frisse buitenlucht langs de warmtewisselaar geleid waardoor de PCM's afkoelen. Overdag wordt de binnenlucht, aangevuld met buitenlucht, gekoeld door ze op haar beurt langs de warmtewisselaar (en dus de afgekoelde PCM's) te sturen.

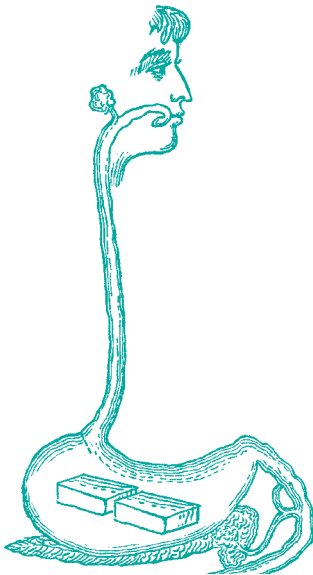
Het gebruik van Phase Change Materials in ventilatiesystemen oogt veelbelovend. Sinds 1995 werden hiervoor wereldwijd 745 octrooien aangevraagd en de interesse blijft toenemen (71 aanvragen in 2011, 60 in 2012). Met slechts één octrooiaanvraag hinkt ons land wel achterop.

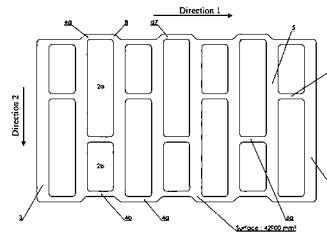

Uit de knoop

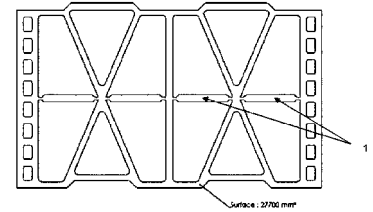
Door de evolutie van de EPB-regelgeving is er vandaag veel aandacht voor bouwknopen, dat zijn plaatsen in de gebouwschil waar extra warmteverlies kan voorkomen. Het gaat meer bepaald om plekken waar schildelen elkaar raken of snijden (bv. funderingsaanzet, raamaansluiting, dakopstand) en/of waar de isolatielaag plaatselijk lineair of puntvormig wordt doorbroken (bv. borstwering, raambeslag, spouwankers). Voor deze problematiek worden dan ook specifieke oplossingen ontwikkeld, onder andere in de vorm van isolerend metselwerk: cellenglas, cellenbeton, lichtgewicht beton, isolerende holle blokken met of zonder isolatie. Er bestaan veel brevetten die verband houden met deze oplossingen. Dit zijn er een paar:

BLOKKEN MET ISOLATIE BINNENIN

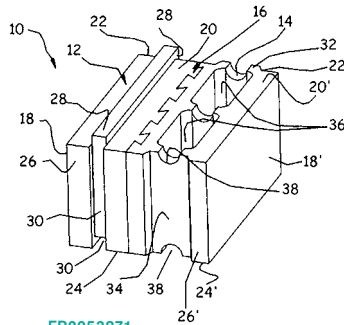

EP2850257

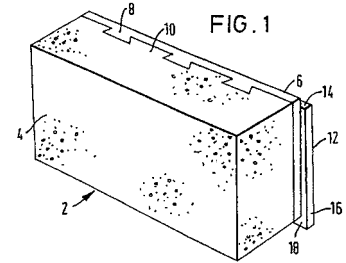

EP2850255

BLOK MET ISOLATIE AAN DE BUITENZIJD

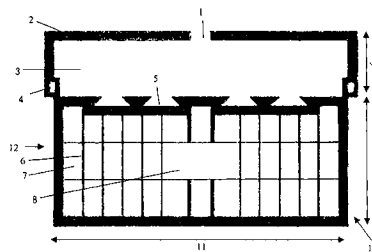

FR2953871

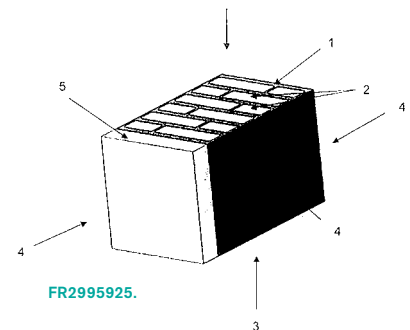

GB2291079

BLOK MET ISOLATIE BINNENIN EN AAN DE BUITENZIJD

EP1390588

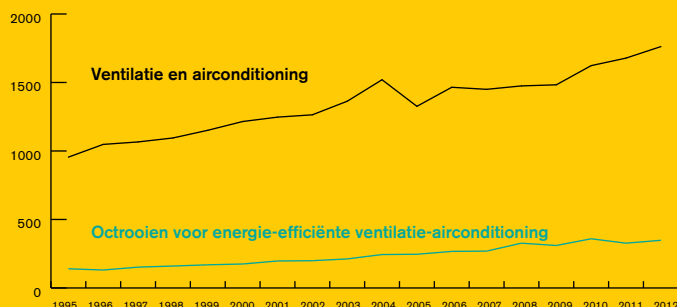

FR2995925.

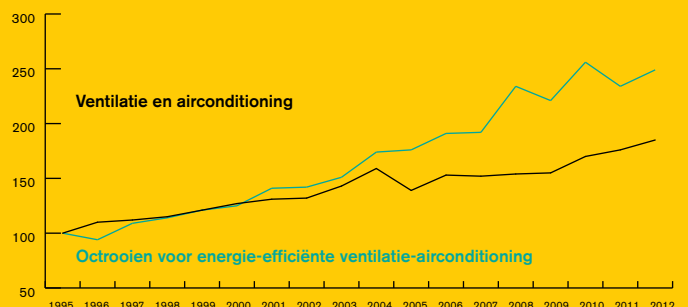
Energie-efficiëntie: less is more

Het aantal octrooien dat betrekking heeft op warmteterugwinningssystemen voor ventilatie-installaties boomt. Sinds 1995 werden er wereldwijd 1780 octrooien aangevraagd. Alleen al in 2012 waren er 209 aanvragen, waaronder acht van een Belgische uitvinder of octrooihouder.

Hoewel het aantal octrooien dat betrekking heeft op de energie-efficiënte ventilatie-airconditioning nog steeds relatief beperkt is ten opzichte van het aantal octrooien voor ventilatiesystemen (grafiek links), vertoont dit specifieke domein wel een veel sterkere stijging (grafiek rechts).

Aantal octrooiaanvragen sinds 1995 in absolute cijfers

Relatief aantal octrooiaanvragen sinds 1995 (1995 = 100%)

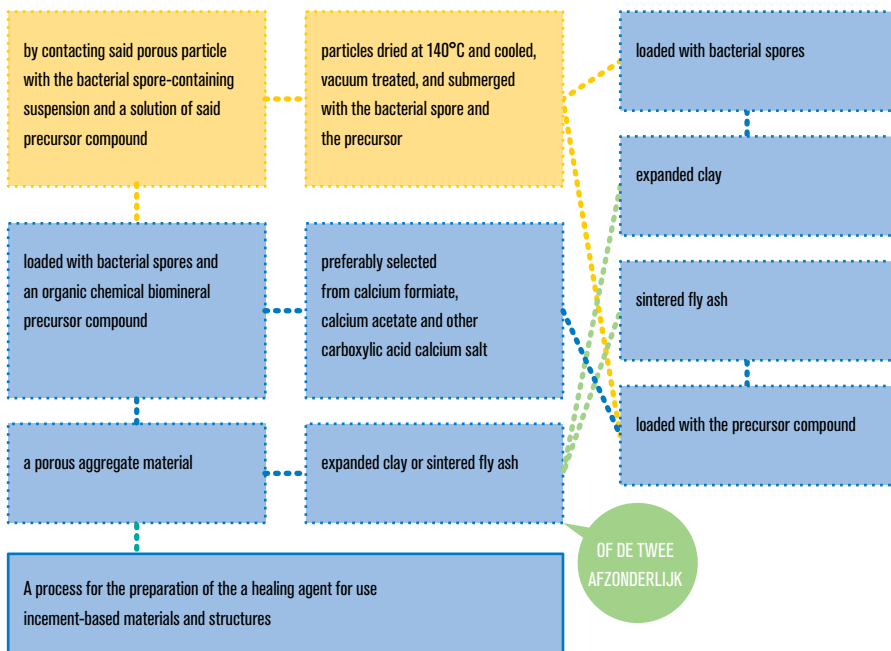
Hoe octrooiconclusies ontcijferen?

Octrooien zijn een onbetaalbare bron van informatie voor iedereen die naar nieuwe oplossingen zoekt. In octrooien vindt u een heleboel gegevens waarop u verder kunt bouwen. Octrooiteksten zijn ook een steun om, samen met gespecialiseerde consultants, uit te maken of een bepaalde vinding te octrooiëren valt. Alleen zijn octrooien, en vooral de conclusies (claims) die de grenzen van de bescherming bepalen, niet voor iedereen even gemakkelijk te ontcijferen. Conclusies zijn immers tegelijkertijd juridisch en conceptueel van aard, en munten uit door de lengte en complexiteit van de zinsbouw en de abstrahering van de inhoud. Een hulpmiddel om meer inzicht te krijgen in die taaie stof, is de omzetting van de daarin aanwezige informatie naar een boomstructuur. De aanpak gaat uit van drie vragen. Een: welke middelen zijn ingezet om tot een octrooi te komen? Twee: op welke manier werden die middelen gecombineerd? Drie: waar zit nu precies de nieuwigheid, een van de drie basisvereisten voor octrooieerbaarheid? Als we deze

gegevens isoleren en in een boomstructuur plaatsen, wordt de onverteerbare en op het eerste gezicht ontoegankelijke geheimtaal van de conclusies plots veel transparanter.

Ter illustratie nemen we conclusie 1 van het octrooi voor het zelfherstellend beton, dat elders in deze nieuwsbrief ter sprake kwam, onder de loep. De volledige tekst van die claim en een uitgebreider artikel vindt u op onze website www.octrooicel.be.

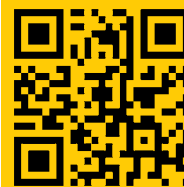
Stippelijntjes rond de tekst geven aan wat nieuw is, bestaande octrooien (prior art) worden weergegeven binnen volle lijnen. Meteen ziet u waarop de bescherming precies betrekking heeft. U kunt middelen weglaten of toevoegen om de precieze beschermingsgrenzen af te bakenen. Met kleurtjes kunt u extra informatie toevoegen, bijvoorbeeld welke nieuwe middelen zijn gebruikt (blauw) en welke de relatie tussen die middelen is (oranje). Ter verduidelijking kunt u zelf opmerkingen invoegen (groen).

AGENDA

Bent u benieuwd naar wat er allemaal op de agenda staat over het thema intellectuele eigendom? [Klik dan hier](#) of surf naar www.octrooicel.be. Daar vindt u een actueel overzicht van alle (inter)nationale opleidingen, workshops, beurzen en andere evenementen. U krijgt ook automatisch de aanpassingen aan de agenda als u ons volgt op Twitter:

@Octrooicel.

U vindt de vorige edities van onze nieuwsbrief op www.octrooicel.be

OCTROOICEL WTCB

Lozenberg 7,
1932 St-Stevens-Woluwe
Tel. +32 2 716 42 11
www.octrooicel.be
octrooi@bbri.be
V.U. Jan Venstermans

DE WONDERE WERELD VAN OCTROOIEN

Handige eend

Hoorde u, tot groot jolijt van de aanwezige Handige Harry's, in de doe-het-zelfzaak ook wel eens een kluns vragen naar *duck tape*? Grijns niet te vroeg, want de vraagsteller wist wat hij zei. *Duct tape*, zoals de zilverkleurige tape voor nagenoeg alle mogelijke kleeftoepassingen heet, werd vroeger inderdaad *duck tape* genoemd. Dat had alles te maken met de waterafstotende eigenschappen van het product. *Duck tape* werd in Wereldoorlog 2 ontwikkeld bij

Johnson & Johnson als een gemakkelijk met de hand te scheuren, olijfkleurige tape, waarmee soldaten hun munitiekisten waterdicht konden afkleven. De overeenkomst met het vederdek van een eend lag aan de basis van de eerste benaming. Pas toen de uitvinding ook geschikt bleek om leidingen van verwarmingssystemen dicht te kleven, kreeg hij een zilverkleurtje en de bijhorende naam *duct tape* (leidingentape).

